C/2025/608

27.1.2025

Objava zahtevka za registracijo imena v skladu s členom 50(2), točka (a), Uredbe (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil

(C/2025/608)

V treh mesecih od datuma te objave lahko organi države članice ali tretje države oziroma fizične ali pravne osebe s pravnim interesom in s sedežem ali prebivališčem v tretji državi vložijo ugovor pri Komisiji v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]).

ENOTNI DOKUMENT

„Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“

EU št.: PDO-PT-02589 – 24.9.2019

ZOP (X) ZGO ( )

1. **Ime**

„Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“

2. **Država članica ali tretja država**

Portugalska

3. **Opis kmetijskega proizvoda ali živila**

3.1 *Vrsta proizvoda*

Skupina 2.6 Sol

Oznaka kombinirane nomenklature

2501 00 – Sol

3.2 *Opis proizvoda, za katerega se uporablja ime iz točke 1*

Sol „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ je sol iz slanega izvira, ki se pridobiva z izhlapevanjem med naravnim postopkom obarjanja iz podzemne slane vode. Sestavljena je iz vode, natrijevega klorida in drugih mineralnih soli ter elementov v sledeh, pridobljenih izključno iz te vode. Je nerafinirana sol brez dodatkov, ki se pobira ročno in se nato ne opere.

Glede na razmere, v katerih je nastala, in način pobiranja ima lahko naslednji obliki:

„Sal de Rio Maior“

Sol „Sal de Rio Maior“ je bela svetleča snov z značilnim slanim okusom. Ima obliko različno velikih kockastih kristalov, ki se združijo v obrnjeno piramido. Pridobiva se v solinah s kristalizacijo soli v vodi.

([1]) Uredba (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o geografskih označbah za vino, žgane pijače in kmetijske proizvode ter zajamčenih tradicionalnih posebnostih in neobveznih navedbah kakovosti za kmetijske proizvode, spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2019/787 in (EU) 2019/1753 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 (UL L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

Sol „Flor de Sal de Rio Maior“

Solni cvet „Flor de Sal de Rio Maior“ je tanka plast, ki nastane na površini vode v kristalizacijskih bazenih. To je prvi proizvod, ki nastane, ko je voda dovolj nasičena za začetek kristalizacije. Sestavljajo ga majhni lističi drobnih kristalov, ki nastajajo med obarjanjem soli in plavajo na površini kristalizacijskega bazena.

Sol „Sal de Rio Maior“ se lahko predstavi v svojem naravnem stanju ali zmleta, soli „Sal de Rio Maior“ in „Flor de Sal de Rio Maior“ pa se lahko aromatizirata z mešanicami aromatičnih zelišč in/ali začimb.

Sol „Sal de Rio Maior“ v naravnem stanju ali aromatizirana z mešanicami zelišč in/ali začimb se lahko predstavi tudi v valjasti obliki.

Soli „Sal de Rio Maior“ in „Flor de Sal de Rio Maior“ imata podobno kemično sestavo, saj sta obe pridobljeni z izhlapevanjem v solinah.

Sol „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ vsebuje 97–99 % natrijevega klorida, < 0,02 % magnezija in < 0,1 mg/kg selena.

Zrna kristalov soli so velika od 1 do 4 mm, najvišja vsebnost vlage v soli pa je 4-odstotna.

Jasna zveza med koncentracijo magnezija in njegovo vsebnostjo v končnem proizvodu je razvidna iz poročila o preskusu št. 53339/2021, ki kaže, da je vsebnost magnezija v končnem proizvodu < 50 mg/kg ali 50 ppm, kar pomeni, da je v slanici manjša od 125 ppm.

3.3 *Krma (samo za proizvode živalskega izvora) in surovine (samo za predelane proizvode)*

—

3.4 *Posebne faze proizvodnje, ki jih je treba izvajati na opredeljenem geografskem območju*

Vse faze, od pridobivanja, izhlapevanja, ločevanja in kristalizacije do pobiranja, potekajo na opredeljenem geografskem območju.

3.5 *Posebna pravila za rezanje, ribanje, pakiranje itn. proizvoda, za katerega se uporablja registrirano ime*

—

3.6 *Posebna pravila za označevanje proizvoda, za katerega se uporablja registrirano ime*

Ne glede na obliko proizvoda, v kateri se ta prodaja, je treba na etiketi navesti besede „Sal de Rio Maior“ – ZOP ali „Flor de Sal de Rio Maior“ – ZOP, odvisno od proizvoda.

4. Jedrnata opredelitev geografskega območja

Naravne soline Rio Maior ležijo ob vznožju pogorja Serra dos Candeeiros v občini Rio Maior. Zemljepisni koordinati središča območja proizvodnje soli sta približno 39° 21′ 15″ S in 8° 53′ 45″ Z.

5. Povezava z geografskim območjem

Kakovost soli „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ je posledica izključno naravnih in človeških dejavnikov na opredeljenem geografskem območju.

Sol „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“, proizvedena v solinah Rio Maior, ima posebne značilnosti, ki jih je mogoče pripisati lokaciji in okolju.

Med dejavniki, ki so določili način pridobivanja soli, ki na tem območju poteka že stoletja, so geomorfološke značilnosti okoliške regije, zlasti apnenčastega masiva Estremadure in njegove mreže podzemnih vodotokov.

Ena najpomembnejših značilnosti tega gorskega območja je, da deževnica z lahkoto pronica skozi razpoke v apnenčasti skali, zato ni vidnih vodotokov, saj so skriti pod zemljo.

Eden od teh vodotokov teče skozi nahajališče kamene soli, zato postane slan, in napaja vodnjak sredi solin, sol „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ pa se pridobiva z izhlapevanjem te podzemne slane vode zaradi sončne toplote in delovanja vetra v tradicionalnih kristalizacijskih bazenih (imenovanih *talhos*) ter ročnim pobiranjem soli. Zmerno sredozemsko podnebje, za katero so značilni obdobja močne osončenosti in pretežno severni ali severozahodni veter, je ugodno za proizvodnjo soli.

Calado in Brandão (2009) navajata, da je slanica v solinah Rio Maior povezana z diapirično strukturo laporja (laporji iz Dagorde), ki je nastal pred približno 190 milijoni let. Kamena sol se pojavlja v velikih globinah, v skladih, ki so včasih zelo debeli. Avtorja dokazujeta, da obstaja tesna povezava med prisotnostjo vod, bogatih z natrijevim kloridom, prisotnostjo kamene soli in diapirjev laporjev iz Dagorde, to pa določa kemično sestavo soli „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“, ki vsebuje 97–99 % natrijevega klorida in je bogata s selenom.

Vsi dokazi kažejo, da slanica nastaja zaradi luženja iz laporjev, v katerih je sol, povzroča pa ga delovanje deževnice, ki prodira v podtalje. Charles Lepierre je v tridesetih letih prejšnjega stoletja izvedel kemijsko analizo slanice, ki je pokazala, da je bila celotna koncentracija raztopljenih trdnih delcev v raztopini v vodnjaku, iz katerega se danes proizvaja sol „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“, v tistem času približno 200 g/kg raztopine, od katerih je 96 % predstavljala vsebnost natrijevega klorida v vrednosti 213,34 g/l (Lepierre, 1936, citirano v Calado in Brandão, 2009). Poleg velike slanosti je bila pomembna tudi koncentracija magnezija v teh vodah (približno 125 ppm) (Calado in Brandão, 2009).

Geografsko območje je posebno tudi zaradi človeških dejavnikov in pravil o rabi zemljišč iz 12. stoletja, iz katerega izvirajo dokumentarni dokazi o zgodovini solin Rio Maior. Zaradi raznolikosti tal in podnebja ter geološke sestave opredeljenega geografskega območja, pa tudi izkušenj in znanja lokalnih delavcev, ki so bistveni za pripravo solin ter pridobivanje, skladiščenje in konzerviranje soli, da bi bil ta končni proizvod čist in brez nečistoč, je ta regija edinstvena za proizvodnjo soli „Sal de Rio Maior“ / „Flor de Sal de Rio Maior“.

Proizvodnja soli se začne s pripravo solin, in sicer s čiščenjem blata in mulja, pripravo vode in popravilom škode, ki je nastala pozimi. Priprava solin je ključna za čim boljšo kakovost vode in čim večjo količino pridelane soli. Zaradi ročnega pobiranja lahko solinar s čistilnim orodjem, imenovanim *rodo*, sol pobere tudi z dna bazena. Ker je pobrana sol čista, vsebuje več soli in manj netopnih snovi.

Zaradi odlik solin Rio Maior jih je zgodovinar Pinho Leal vpisal v slovar *Portugal Antigo e Moderno* (Starodavna in sodobna Portugalska), v katerem je poudaril lastnosti znamenite pridobljene soli: „Proizvod teh solin je znan kot *sal espuma* (solna pena). Je zelo čista, suha in sijoča, zato tvori lepe piramide in različne druge oblike, ki so videti, kot da so narejene iz drobcev rafiniranega sladkorja ali kamna. V primerjavi z navadno (morsko) soljo je njena kakovost toliko večja, da za soljenje mesa zadostuje polovica količine soli, pridobljene iz morske vode. Je zelo nasičena z natrijevim kloridom, ki je izjemno čist, in ni pomešana s soljo iz apnenca ali magnezijevim kloridom, ki ju najdemo v drugih običajnih soleh, zaradi česar so grenke in topne.“

Soline Rio Maior so danes edini kraj na Portugalskem, kjer se sol pridobiva iz podzemne slanice. Zato in kot edinstven hidrološki pojav imajo velik pomen v smislu naravne dediščine.

Sklic na objavo specifikacije

https://tradicional.dgadr.gov.pt/images/prod_imagens/sal/Docs/CE_Sal_Rio_Maior_022022VF.pdf